

Nr 78

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1963/64 till byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor m. m.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 10, punkterna 325, 330 och 333) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1963/64 beräkna

till Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala ett investeringsanslag av 5 901 000 kr.;

till Byggnadsarbeten vid medicinska högskolan i Umeå ett investeringsanslag av 2 188 000 kr.;

till Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund ett investeringsanslag av 13 000 000 kr.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 89, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 1 mars 1963, föreslagit riksdagen att

I. till Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1963/64 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 5 901 000 kr.;

II. till Byggnadsarbeten vid universitetet i Umeå för budgetåret 1963/64 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 2 188 000 kr.;

III. till Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund för budgetåret 1963/64 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 13 000 000 kr.;

IV. till Förvärv av en fastighet för Svenska Sofiaförsamlingen i Paris för budgetåret 1963/64 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 212 000 kr.

Beträffande innehållet i propositionen nr 89 torde i huvudsak få hänvisas till propositionen.

1:o) **Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala.** Kungl. Maj:t har i enlighet med chefens för ecklesiastikdepartementet beräkningar för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 5 901 000 kr. för byggnadsarbeten vid univer-

sitetet i Uppsala. Efter hörande av byggnadsstyrelsen har uppgjorts finansierings- och investeringsplaner, vilka av departementschefen föreslås bli godkända. Beträffande dessa får utskottet hänvisa till förevarande proposition, s. 7 och 8. Av investeringsplanen framgår, att följande byggnadsföretag avses bli påbörjade under budgetåret 1963/64, nämligen om- och tillbyggnad för universitetsbiblioteket, tillbyggnad för växtbiologiska institutionen samt ombyggnad av gamla institutionsbyggnaden för kemi.

Departementschefen har angående om- och tillbyggnaden för universitetsbiblioteket anfört bl. a. följande.

I propositionen 1962:91 (s. 56 ff.) lämnade jag en utförlig redogörelse för byggnadsfrågan för universitetsbiblioteket. Såsom framgår härav hade kostnaderna vid förnyad kostnadsberäkning av den planerade om- och tillbyggnaden stigit från ca 6 000 000 kr. till 9 400 000 kr., allt enligt prisläget den 1 juli 1960. Den största kostnadsökningen — 1 500 000 kr. — hänförde sig till ett skyddsrum för böcker, som icke ingick i Kungl. Maj:ts ursprungliga förslag till riksdagen men som infördes i byggnadsprogrammet genom riksdagens beslut (SU 1959:109). I förutnämnda proposition förordade jag, att skyddsrummets kapacitet begränsades från ursprungligen upptagna 15 500 till 8 600 hyllmeter. Härigenom uppskattades kostnaderna kunna reduceras med ca 1 000 000 kr. I propositionen framhöll jag även att byggnadsstyrelsen borde undersöka möjligheterna att anordna skyddsrummet i omedelbar anslutning till men ej — såsom föreslagits av styrelsen — under universitetsbibliotekets byggnad. Mot vad som sålunda föreslagits har riksdagen icke haft någon erinran. Byggnadsstyrelsen har nu redovisat erforderliga handlingar för om- och tillbyggnaden av biblioteksbyggnaden jämte noggrann kostnadsberäkning. Skyddsrummet har förlagts under jord i omedelbar anslutning till biblioteksbyggnadens södra del. Kostnaderna för första och andra etappen — tillbyggnader på norra och södra gårdarna jämte nämnda skyddsrum — beräknas av byggnadsstyrelsen till 6 000 000 kr. mot tidigare 7 100 000 kr., allt räknat enligt prisläget den 1 juli 1962. Minskningen av kostnaderna — 1 100 000 kr. — hänför sig dels till reduktionen av hyllkapaciteten i skyddsrummet, dels till att detta placerats i omedelbar anslutning till biblioteksbyggnaden i stället för — såsom tidigare föreslagits — under densamma.

Kostnaderna för tredje etappen — ombyggnad av den befintliga byggnaden — har ökat från ca 2 860 000 kr. till 4 260 000 kr. eller med 1 400 000 kr., allt enligt prisläget den 1 juli 1962. Den förra kostnaden grundades endast på en uppskattning, medan den senare är baserad på huvudhandlingar.

I propositionen 1962:91 uppskattades den totala kostnadsramen för om- och tillbyggnad av biblioteksbyggnaden till 8 700 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961, vilket omräknat till prisläget den 1 juli 1962 utgör 8 990 000 kr. Enligt den kostnadsberäkning byggnadsstyrelsen nu redovisat för byggnadsföretaget i dess helhet — (6 000 000 + 4 260 000 =) 10 260 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962 — skulle alltså den totala kostnadsramen ha stigit med 1 270 000 kr. Då kostnadsökningen är helt hänförlig till ombyggnaden, för vilken tidigare endast kostnadsuppskattning förelagat, och då kostnaderna för skyddsrummet icke oväsentligt kunnat sänkas anser jag mig böra tillstyrka, att det föreliggande förslaget till om- och tillbyggnad för universitetsbiblioteket godtages. Kostnadsramen för byggnadsföretaget i dess helhet beräknar jag sålunda till totalt

10 260 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. Jag vill emellertid understryka nödvändigheten av att byggnadsstyrelsen tillvaratager alla möjligheter att nedbringa kostnaderna och att nämnda kostnadsram under alla förhållanden icke överskrides bortsett från eventuella ökningar, som kan betingas av prisstegringar.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag under förevarande rubrik och har icke något att erinra mot vad departementschefen förordat med avseende på finansierings- och investeringsplanerna för här ifrågavarande byggnadsarbeten.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala* för budgetåret 1963/64 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 5 901 000 kr.

2:o) Byggnadsarbeten vid universitetet i Umeå. Byggnadsstyrelsen har med skrivelse den 17 september 1962 redovisat ett förslag till utbyggnadsplan för ett universitet i Umeå. Enligt förslaget kan byggnadskostnaderna antas uppgå till storleksordningen 100 000 000 kr. Vidare har byggnadsstyrelsen med skrivelse den 3 december 1962 redovisat en s. k. försörjningsplan, dvs. en plan för investeringsverksamheten avseende försörjningsåtgärderna. Över försörjningsplanen har yttranden avgivits av statskontoret och centrala sjukvårdsberedningen. Kostnaderna för de försörjningsåtgärder, som sammanhänger med den av byggnadsstyrelsen redovisade utbyggnadsplanen, uppskattas av styrelsen till 15 511 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962.

Kungl. Maj:t har på därom gjord hemställan av departementschefen för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 2 188 000 kr. för byggnadsarbeten vid universitetet i Umeå. Efter hörande av byggnadsstyrelsen har uppgjorts finansierings- och investeringsplaner, vilka av departementschefen föreslås bli godkända. Beträffande dessa får utskottet hänvisa till förevarande proposition, s. 20 och 21.

Av investeringsplanen framgår, att nybyggnader för institutioner för anatomi och histologi avses bli påbörjade under budgetåret 1963/64. Eftersom huvudhandlingar ännu inte hunnit färdigställas bör enligt departementschefen inga medel nu beräknas för nämnda nybyggnader. Departementschefen räknar emellertid med att erforderliga handlingar skall kunna färdigställas inom sådan tid, att byggnadsmedel för påbörjande av nybyggnaderna skall kunna äskas på tilläggsstat för budgetåret 1963/64.

Departementschefen har med anledning av den av byggnadsstyrelsen redovisade försörjningsplanen anfört bl. a. följande.

Beträffande försörjningsplanen har vissa erinringar framförts av remissinstanserna rörande kulvert- och värmesystemen. Sålunda har statskontoret framhållit, att utredning för närvarande pågår rörande värmeförsörjningsfrågor vid Stockholmsuniversitetets blivande anläggningar i Frescati. Enligt vad statskontoret

inhämtat lär denna utredning ge vid handen, att elektrisk uppvärmning ställer sig mest fördelaktig från ekonomiska synpunkter. Med hänsyn till att det icke är otänkbart att dessa utredningsresultat kan äga tillämplighet jämväl på Umeåuniversitetets område anser statskontoret att fastställelse av försörjningsplan respektive slutande av avtal med landstinget beträffande värmeförsörjningen icke bör ske, innan Frescatiutredningens förslag hunnit bedömas även med hänsyn till Umeåuniversitetets förhållanden. Jag delar statskontorets uppfattning härutinnan. Då det emellertid är angeläget att frågan om värmeförsörjningen löses utan tidsutdräkt torde Kungl. Maj:t bemyndigas att besluta beträffande det system, enligt vilket värmeförsörjningen bör tillgodoses. Jag utgår från såsom självklart att det från ekonomiska synpunkter mest fördelaktiga systemet kommer att väljas.

Departementschefen har även förordat en omarbetning av försörjningsplanen i avseende på kulvertsystemet.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och har icke något att erinra mot vad departementschefen förordat med avseende på finansierings- och investeringsplanerna för ifrågavarande byggnadsarbeten.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid universitetet i Umeå* för budgetåret 1963/64 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 2 188 000 kr.

3:o) **Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund.** Kungl. Maj:t har i enlighet med departementschefens beräkningar för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 13 000 000 kr. för byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund. Efter hörande av byggnadsstyrelsen har uppgjorts finansierings- och investeringsplaner, vilka av departementschefen föreslås bli godkända. Beträffande dessa får utskottet hänvisa till förevarande proposition s. 27 och 28. Av investeringsplanen framgår, att följande byggnadsföretag avses bli påbörjade under budgetåret 1963/64, nämligen nybyggnad för avdelningen för maskinteknik, nybyggnad för avdelningen för arkitektur och nybyggnad för avdelningen för väg- och vattenbyggnad.

Departementschefen har beträffande nybyggnaden för avdelningen för maskinteknik gjort en jämförelse med den nybyggnad för avdelningen för maskinteknik vid tekniska högskolan i Stockholm, som för närvarande projekteras av tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté. Av denna jämförelse framgår, att större nettogolvyta beräknas kunna utvinnas av nybyggnaden vid tekniska högskolan i Stockholm än av nybyggnaden för tekniska högskolan i Lund, trots att kostnaderna för den förra nybyggnaden är betydligt lägre än för den senare. Med hänsyn till angelägenheten av att nybyggnaden vid tekniska högskolan i Lund så fort som möjligt färdigställs för att intagningen av studerande skall kunna ske planenligt synes enligt departementschefen några ändringar i fråga

om byggnadens utformning icke vara möjliga att vidtaga. Departementschefen förordar därför att den redovisade kostnadsramen av 24 500 000 kr. för nybyggnaden samt kostnaderna av 2 500 000 kr. för de till nybyggnaden hörande s. k. försörjningsåtgärderna, allt enligt prisläget den 1 juli 1962, lägges till grund för statsmakternas beslut rörande förevarande nybyggnad. Med hänsyn till att vissa kostnadsposter endast är uppskattade föreslår departementschefen att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att — sedan byggnadsstyrelsen redovisat kostnadsberäkning för dessa poster — slutligt pröva kostnadsramen för nybyggnaden. Departementschefen förklarar sig utgå från att byggnadsstyrelsen i sitt fortsatta arbete med nämnda nybyggnad utnyttjar alla till buds stående möjligheter att reducera kostnaderna samt framhåller angelägenheten av att styrelsen gör en noggrann jämförelse beträffande planlösning m. m. med den planerade nybyggnaden vid tekniska högskolan i Stockholm och framdeles utnyttjar de rön, som härvid kan framkomma.

För nybyggnaden för avdelningen för väg- och vattenbyggnad har i investeringsplanen icke upptagits några medel. Departementschefen räknar emellertid med möjligheten att medel skall kunna äskas även på tilläggsstat för budgetåret 1963/64 för byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett investeringsanslag av 13 000 000 kr. till byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund. Utskottet vill emellertid understryka vad departementschefen i fråga om nybyggnaden för maskinteknik uttalat angående reducering av kostnaderna.

De av departementschefen föreslagna finansierings- och investeringsplanerna för ifrågavarande byggnadsarbeten bör, med ett undantag, godtagas. Den i investeringsplanen angivna kostnadsramen för nybyggnad för avdelningen för arkitektur — 9 800 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962 — torde nämligen med hänsyn till av byggnadsstyrelsen gjord kompletterande kostnadsberäkning kunna sänkas till 9 750 000 kr.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund* för budgetåret 1963/64 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 13 000 000 kr.

4:o) **Förvärv av en fastighet för Svenska Sofiaförsamlingen i Paris.** Byggnadsstyrelsen har hemställt, att ett investeringsanslag av 212 000 kr. måtte anvisas för nästa budgetår för förvärv av en fastighet för Svenska Sofiaförsamlingens i Paris sjuk- och ålderdomshem. Ett inköp av fastigheten, som är belägen intill sjuk- och ålderdomshemmet, har ansetts angeläget dels för trygghet av en eventuell framtida utbyggnad av ålderdomshemmet, dels till förhindrande av att annan köpare, genom att utnyttja den för tomten gällande byggnadsrätten, skulle skapa ett för hemmet störande grannskap.

Departementschefen finner det mycket angeläget att svenska staten förvärvar ifrågavarande fastighet. Den ekonomiska situationen för den svenska skolan i Paris, för vilken Svenska Sofiaförsamlingen är huvudman, är besvärande, och departementschefen förklarar sig därför anse det önskvärt att den investering svenska staten kommer att svara för genom förvärv av fastigheten på lämpligt sätt kommer verksamheten vid skolan till del. Det kunde härvid övervägas om icke den till fastigheten hörande bostadsbyggnaden skulle kunna disponeras såsom bostad åt lärare vid skolan.

Mot köpeskillingen för fastigheten har departementschefen icke någon erinran och han förordar därför att svenska staten för ett pris av 212 000 kr. förvärvar här ifrågavarande fastighet. Kungl. Maj:t har med biträdande av departementschefens förslag hemställt om en medelsanvisning av 212 000 kr. för ifrågavarande ändamål.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande rubrik och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Förvärv av en fastighet för Svenska Sofiaförsamlingen i Paris* för budgetåret 1963/64 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 212 000 kr.

Stockholm den 26 april 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Bergman, Axel Johannes Andersson, Virgin, fru Wallentheim, herrar Mårtensson, Källqvist, fröken Ljungberg, herrar Thors-ten Larsson och Hjorth; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, fru Lewén-Eliasson, herr Svensson i Ljungskile, fröken Olsson, herrar Larsson i Hedenäset, Johansson i Norrköping, Carbell, fröken Karlsson, herrar Berg, Nelander och Källstad.